

Škála nabídky groupware je široká, od jednoduchých systémů umožňujících práci s texty na principu "uprav a pošli" až k systémům pro simultánní videokonference geograficky vzdálených expertů. Je dokončován vývoj desktopových konferenčních balíků - software umožňujícího uživateli "míchat" text, obrázky, grafiku, videosignál a zvukový signál na jediné pracovní desce - obrazovce uživatele pracujícího kdekoliv na světě. Takový software musí mít ale k dispozici u uživatele výkonnou pracovní stanici (workstation) a jeho ceny se pohybují na úrovni statisíců dolarů.

Projekt počítačové sítě v objektu FMO byl zpracován na přelomu roku 1991/1992 a byl posouzen na oponentním řízení organizovaném náměstkem ministra obrany v měsíci březnu 1992. Zkušební provoz jádra lokální počítačové sítě hlavních funkcionářů FMO se předpokládá zahájit v polovině roku 1992. Postupně bude rozšiřován počet uživatelů sítě. S růstem kvantity poskytovaných informačních služeb je cílem postupně zvyšovat kvalitu, především využíváním moderních informačních technologií, jako jsou distribuované zpracování dat, modelu "client-server" a groupware - programového vybavení pro pracovní skupiny.

Plukovník v zál. doc. Ing. Přemek V o r l í č e k

K NĚKTERÝM ZVLÁŠTNÍM DRUHŮM BOJOVÉ ČINNOSTI PŘI ODRÁŽENÍ AGRESE

Současně vojenská doktrína ČSFR zdůrazňuje význam připravenosti státu i armády k odrazení možné agrese, které v soudobých podmínkách nemůže zahrnovat pouze odrazení vzdušných úderů a útoku pozemních sil protivníka obranou vojsk při státní hranici. Vyžaduje připravit, podle situace i plnit mnohá opatření a úkoly, které musí odpovídat **možnému způsobu zahájení i vedení napadení** a podmínkám plnění úkolů při jeho odrazení. Při tom je nutné věnovat pozornost nejen přípravě ozbrojených sil, ale i obyvatelstva.

Ukázat na některé **zvláštnosti podmínek použití sil a prostředků** při odrazení možného napadení při zvetí v úvahu soudobých možností jeho zahájení a vedení, dát některé

podněty k jejich bližšímu zhodnocení i vyvození závěrů vedoucích k co nejúčelnějšímu využití sil a prostředků je cílem mého článku.

Soudobé armády jsou vybaveny výzbrojí a technikou, jejíž použití dává možnost účinně ničit i odolné cíle na značnou vzdálenost, prakticky na celou hloubku území ČSFR. Současné prostředky průzkumu jsou schopné zjistit i malorozměrné a pohyblivé objekty, sledovat je i za nepříznivých povětrnostních podmínek, či při snížení viditelnosti a zabezpečit navedení potřebných prostředků ničení na ně v krátké době po jejich zjištění.

Ve výsadečném vojsku, diverzních skupinách, ale i v jednotkách, či útvech pozemního vojska schopných přepravy vzduchem, mají soudobé armády síly, které mohou být použity k ničení nebo ovládnutí důležitých objektů (prostorů) i ve značné hloubce státního území. Mají tak možnost bezprostředně **využít ničivých účinků palebných úderů v hloubce teritoria**. Vytvářet tam i značně silná ohniska bojové činnosti.

Při proniknutí vojsk protivníka do hloubky státního území mohou vzniknout i podmínky pro vedení partyzánské činnosti v jejich týlu. V některých případech může dojít k obklíčení i většího uskupení vlastních vojsk, která tak budou nucena vést **bojovou činnost v obklíčení**, probít se z obklíčení a podle situace uskutečnit **odchod**.

K odrazení ozbrojené agrese je proto nutné připravit nejen odrazení vzdušných a raketových úderů i útoku pozemních vojsk protivníka, ale také **bojovou činnost v hloubce vlastního státního území** k ničení vzdušných výsadků, diverzních skupin nebo skupin pozemních vojsk protivníka, kterým se podařilo proniknout do týlu vojsk bránících se při státní hranici, připravit **vedení partyzánské činnosti** na území obsazeném protivníkem. Podle situace předpokládat i **vedení bojové činnosti vojsk v obklíčení**. Vytvářet již předem podmínky pro dosažení úspěchu při odrazení napadení různými způsoby i formami vedení bojové činnosti co nejúčinnějším využitím sil a prostředků, které budou ovlivňovat vedení bojové činnosti, může při odrazení napadení dojít k uplatnění **zvláštních druhů bojové činnosti**, které se odlišují od základních druhů bojové činnosti, tj. útoku a obrany.

Mezi ně patří zejména:

- ničení sil protivníka v hloubce teritoria,
- partyzánská činnost,
- bojová činnost vojsk v obklíčení a jejich vyvedení.

Dále se zaměřím především na bojovou činnost v hloubce teritoria, ničení vzdušných výsadků operačního významu, na některé zvláštnosti vedení partyzánské činnosti a její úkoly.

Bojová činnost v hloubce teritoria

Bojové možnosti soudobých armád zdůrazňují **třetí rozměr vedení ozbrojeného zápasu**. V soudobých názorech na bojovou činnost se silně prosazuje zásada vedení "kombinovaného pozemního a vzdušného boje". Jako rozhodující je při tom považováno oddělení jednotlivých sledů sestavy protivníka s cílem zabránit rozvinutí a zasazení druhého sledu, zničit jej pokud možno ještě v prostoru rozmístění při současném vedení rozhodného útoku do boků a týlu uskupení a zničit je po částech. Vedle ničivých úderů a rozhodné útočné činnosti pozemních vojsk mají značný význam vzdušné výsadky.

Již od samého zahájení napadení bude protivník zřejmě usilovat o ovládnutí důležitých prostorů, ekonomických středisek i komunikačních uzlů a zničení důležitých objektů na území státu. Cílem takové činnosti bude především narušit činnost řídicích státních i vojenských orgánů, chod národního hospodářství a život obyvatelstva, zavázat naše vojska do bojů na co největším prostoru, ztížit nebo znemožnit jim manévry k posílení uskupení na důležitých směrech, co nejvíce omezit jejich volnost jednání,

získat a udržet si iniciativu, umožnit vedení dalších ničivých úderů svými prostředky, vytvořit podmínky pro volný manévry svých vojsk.

Pro ovládnutí nebo zničení důležitých prostorů a objektů v hloubce teritoria mají značný význam vzdušné výsadky, diverzní a speciální skupiny (útvary, jednotky) protivníka, kterým se podařilo proniknout sestavou vojsk v obraně při státní hranici.

Vzdušné výsadky mohou být použity již se zahájením napadení nebo v jeho průběhu k plnění taktických i operačních úkolů. Hloubka jejich vysazení bude závislá na cíli a úkolech jejich činnosti.

Vzhledem k významu těchto vojsk a skupin protivníka je nutné, aby k jejich zjištění a včasnému zahájení ničení byly připraveny všechny útvary (jednotky) rozmístěné na teritoriu, včetně složek ministerstva vnitra, podílelo se na něm i civilní obyvatelstvo.

Mezi základní úkoly vedení bojové činnosti v hloubce teritoria patří zejména:

- příprava potřebných sil i prostředků ke zmaření činnosti a ničení protivníka v hloubce teritoria,
- včasné zjištění příprav protivníka k použití sil a prostředků k narušení či zničení důležitých objektů, ovládnutí důležitých prostorů na teritoriu, zjištění síly, zámyslu, směru i prostoru jejich použití,
- koordinované ničení sil protivníka již při jejich přípravě k použití, během jejich přepravy, či pronikání do hloubky státního území a v prostoru jejich použití dříve, než se připraví k vedení aktivní bojové činnosti,
- včasná izolace protivnickových sil v prostoru jejich použití, zbavení je volnosti manévru,
- rychlé zahájení aktivní činnosti ke zničení sil protivníka palebnými úderů i úderů vojsk,
- zajištění součinnosti všech vlastních sil a prostředků použitých v hloubce teritoria,
- účelné využití sil a prostředků na teritoriu k všestrannému zabezpečení bojové činnosti.

Na plnění těchto úkolů se budou složky ozbrojených sil i obyvatelstvo podílet v různém rozsahu. Společným úkolem bude vedení průzkumu s cílem zjistit přípravy sil a prostředků k napadení objektů nebo ovládnutí důležitých prostorů na teritoriu. Rozhodující úlohu při tom bude mít armáda, která má k tomu nejvhodnější účinné prostředky průzkumu. Na plnění tohoto úkolu se budou významně podílet složky ministerstva vnitra, především policie, ale i obyvatelstvo. Ty mohou zjistit směr přepravy sil protivníka do hloubky teritoria, upřesňovat prostor jejich použití, jejich sílu, množství prostředků i způsob činnosti. Tak mohou významně přispět ke včasnému rozhodnutí pro použití sil a prostředků k jejich zničení.

Pro úspěšné ničení vzdušných výsadků protivníka v hloubce teritoria bude důležité ničit je již při vysazování, narušit jejich činnost v -prostoru použití, omezit jejich možnosti manévru a do zasazení vlastních sil k jejich zničení je izolovat, blokovat. Při plnění tohoto úkolu mohou významným způsobem přispět složky ministerstva vnitra, jednotky různých složek armády rozmístěné v prostoru použití sil protivníka, ale také civilní obyvatelstvo. V některých případech bude nutné ke zjištění přesného uskupení, složení a rozmístění protivníka spolu s blokováním propátrat prostor jejich předpokládaného rozmístění a činnosti.

Pro úspěšné zničení sil protivníka na teritoriu bude rozhodující včasný přesun sil a prostředků do prostoru jejich činnosti i rozhodná aktivní činnost, spočívající ve vedení palebných úderů a útoku vojsk.

Ničení protivníka v hloubce teritoria může být v některých případech úspěšně uskutečněno pouze silami ministerstva vnitra, popř. v součinnosti s obyvatelstvem. Bude tomu tak zejména při ničení diverzních a speciálních skupin protivníka.

Celkové řízení sil a prostředků při vedení bojové činnosti v hloubce teritoria bude především povinností vojenských územních řídicích orgánů. V některých případech při ničení malých skupin mohou tento úkol plnit i jiné územní řídicí složky, jako např. orgány ministerstva

vnitřní. Vlastní přímé řízení akce bude zpravidla úkolem velitele organizačně nejvyššího útvaru nebo svazku, který se tohoto ničení zúčastní.

Protivýsadková operace

Do hloubky teritoria mohou být použity i vzdušné výsadky určené k plnění operačních úkolů vedením **vzdušné výsadkové operace**.

Úkolem takových operací může být:

- ovládnutí důležitých politicko-správních a ekonomických center, narušení řízení státu i ozbrojených sil,
- využití účinků palebného ničení v hloubce území státu k ničení důležitých objektů i vojsk,
- dokončení obklíčení bránců se vojsk prvního sledu, jejich ničení v součinnosti s útočícími pozemními vojsky,
- přinucení druhých sledů a záloh vojsk v obraně k předčasnému rozvinutí, způsobení jim ztrát, zabránění jim uskutečnit manévry k zasazení na rozhodujících směrech při odražení napadení,
- ovládnutí důležitých prostorů a komunikačních uzlů k vytvoření podmínek pro rychlé rozvinutí útočných operací agresora,
- podpora vnitřních sil při vedení bojové činnosti v hloubce teritoria,
- zahájení bojové činnosti na nových směrech.

Použití vzdušných výsadků protivníka operačního významu na teritorium může vést i ke vzniku protivýsadkové operace.

Protivýsadková operace představuje souhrn bojů, úderů a opatření vedených s cílem **nedovolit vážnější narušení odražení protivníkovy napadení**.

K dosažení cílů protivýsadkové operace má rozhodující význam především plnění těchto úkolů:

- vedení všestranného, nepřetržitého průzkumu k zjištění příprav, možného způsobu, směru a prostoru použití vzdušného výsadku protivníka,
 - ničení vzdušných výsadků ve výchozím prostoru pro vysazení, během jejich vzdušné přepravy a při vysazování,
 - aktivní činnosti vojsk v prostoru jejich vysazení ničit vzdušný výsadek po částech, bránit mu v manévru, narušit organizované zahájení jeho bojové činnosti,
 - bránění úpornou a aktivní obranou vzdušným výsadkům v ovládnutí důležitých objektů a prostorů,
 - izolování prostoru vysazení vzdušných výsadků a blokování je ze vzduchu,
 - trvalé ničení nejdůležitějších zbraňových systémů vzdušného výsadku,
 - narušení velení vzdušného výsadku a jeho koordinaci s útočícími vojsky protivníka na vnější frontě,
 - narušení (zmožnění) zásobování vzdušného výsadku po jeho vysazení,
 - zabezpečení v co nejkratším čase organizovaného přesunu vojsk určených k ničení vzdušných výsadků, vytvoření potřebných uskupení, jejich rozvinutí i zasazení k aktivní činnosti ke zničení vzdušných výsadků,
 - palebnými údery, údery letectva a rozhodnou útočnou činností vojsk na směrech dokončit zničení hlavního uskupení vzdušného výsadku,
 - uchování volnosti manévru a možností použití hlavních sil vlastních druhů sledů, záloh a dalších sil na teritoriu k plnění rozhodujících úkolů při odražení napadení protivníkem.
- Vedení protivýsadkové operace se zúčastňují síly armády, především síly a prostředky vojsk PVO s ohledem na své možnosti, určení, dělostřelectvo, vojska územní obrany,

v nutném rozsahu další síly (prostředky) rozmístěné v prostoru vysazení vzdušného výsadku nebo v jeho blízkosti. Zámysl jejich použití musí být podřízen požadavku co nejméně omezit jejich možnosti k vedení úderů proti hlavním silám protivníka.

Organizace a řízení protivyšadkové operace patří do působnosti územního velitelství operačního stupně. V některých případech ji bude muset organizovat i Hlavní místo velení.

K některým otázkám partyzánské činnosti

Partyzánská činnost je jednou z důležitých forem a způsobů projevů souhlasného i aktivního přístupu obyvatelstva k politickým cílům vedení státu, obraně svrchovanosti i územní celistvosti státu. Patří mezi důležité formy i způsoby vedení ozbrojeného zápasu a ničení agresora na území vlastního státu obsazeném protivníkem po zahájení ozbrojeného napadení.

Partyzánská činnost plní dílčí úkoly vyplývající z celkové politiky a z úkolů vojensko-strategické obrany státu. Jejím základem je vytvoření podmínek: pro zmaření pokračování v agresí, zejména narušením činnosti vojsk protivníka na území státu, vázáním části jeho sil, odstraněním následků napadení a obnovením územní celistvosti státu, působením na uchování přesvědčení obyvatelstva o správnosti politických cílů vedení státu při odražení agrese a o celkové porážce agresora.

Podle konkrétních podmínek zahájení a průběhu agrese zpřesňuje tyto cíle politické vedení státu.

K dosažení cílů partyzánské činnosti jsou v závislosti na možnostech jejího vedení plněny především tyto hlavní úkoly:

- dezorganizace protivníkovy týlu narušením dopravy, ničením důležitých objektů na komunikacích, přepady za přesunu proudů vojsk i přepravy materiálu, ničením skladů zásob aj.,
- narušení přesunů vojsk a způsobení ztrát vojskům protivníka v jeho týlu,
- ničení důležitých objektů, zařízení a prostředků v týlu protivníka (především prostředků PVO, letišť a letectva protivníka na letištích, prostředků REB, průzkumu, navedení aj.),
- narušení systému řízení vojsk i týlu protivníka ničením míst velení a prostředků spojení,
- vedení průzkumu a plnění úkolů při navedení vlastních úderných prostředků při ničení důležitých objektů protivníka,
- plnění bojových úkolů k obnovení celistvosti státního území ve vzájemné součinnosti s polními vojsky vedoucími protiúder.

Způsoby a formy partyzánské činnosti jsou určovány a výrazně ovlivňovány zvláštnostmi podmínek, za nichž jsou realizovány. Mezi hlavní z nich patří:

- dobrovolná účast v partyzánské činnosti, která se projevuje vysokým osobním nasazením,
- dobrá znalost místních poměrů, umožňující účinné využití sil a prostředků i překvapivé provedení akcí,
- možnost využití podpory vlastního obyvatelstva vytvářející výhodné podmínky pro skrytou přípravu akcí, rychlé rozptýlení a ukrytí sil, prostředků po uskutečnění akce před odvetnými opatřeními,
- poměrný nedostatek účinných prostředků k vedení ničivých úderů, zejména nedostatek těžké techniky a účinných zbraňových systémů,
- relativní malá odborná připravenost k využití nejúčinnějších ničivých prostředků,
- trvalé nebezpečí odhalení a likvidace účastníků partyzánské činnosti i proniknutí zpravodajských orgánů protivníka mezi ně,
- složitě, poměrně zdoluhavé řízení partyzánské činnosti,

- obtížné podmínky zásobování potřebnými prostředky a zabezpečení chodu života.

Při plnění úkolů partyzánské činnosti musí být uplatněny především takové formy, které jsou charakterizovány **překvapivostí, vysokou údernou silou, krátkou dobou trvání s rychlým odpoutáním sil**, jejich vyvedením a rozptýlením mimo dosah prostředků protivníka.

Budou to především **palebné případy**, vedení **bojové činnosti z léček**, v některých případech **spojené i s překvapivým úderem pozemních jednotek**.

Často budou používány diverzní skupiny, které s využitím ženijních tržavin budou **překvapivě ničit důležité objekty** a vytvářet zátarasy na směrech přesunu vojsk protivníka.

Své místo bude mít **narušování dopravy a spojení** i jiných zařízení úmyslnou nepřesnou či pomalou prací jejich obsluh.

Tyto úkoly v týlu vojsk agresora mohou plnit skupiny a jednotky vojsk, příslušníci složek ministerstva vnitra, civilní obyvatelstvo, jež zůstali z jakýchkoli důvodů na obsazeném území.

Partyzánské jednotky mohou plnit úkoly i z prostorů, ležících mimo sídliště. V takovém případě půjde především o příslušníky ozbrojených složek, kteří se po proniknutí vojsk agresora do hloubky shromáždili v neobsazených prostorech, zpravidla v těžkopřístupném, značně členitém a pokrytém terénu. Civilní obyvatelstvo může přecházet k plnění úkolů partyzánské činnosti z míst svého bydliště zejména z větších měst hustě osídlených oblastí.

V soudobých podmínkách řešení obrany ČSFR proti možnému ozbrojenému napadení v soulase s požadavky vojenské doktríny ČSFR nabývá na významu i řešení úkolů, způsobů a forem vedení zvláštních druhů bojové činnosti na teritoriu. Ty jsou důležitou součástí obsahu strategické operace. Uvedením některých názorů k této problematice jsem chtěl alespoň dílčím způsobem přispět ke zkoumání zvláštností těchto druhů bojové činnosti i jejich uplatnění v konkrétních podmínkách.

Plukovník doc. Ing. František B á r t a, CSc.

DĚLOSTŘELECKÝ PRŮZKUM U DĚLOSTŘELECTVA VŠEOBECNÉ PALEBNÉ PODPORY

● Síly a prostředky dělostřeleckého průzkumu dělostřelectva všeobecné palebné podpory

Dělostřelectvo všeobecné palebné podpory (VPP) je v současnosti tvořeno dělostřeleckým plukem mechanizované a tankové divize, dělostřeleckou brigádou armádního sboru